Kafferlaste juures piab süüdlaste leidmiseks kõik kohakonna rahwas poolringis maha istuma, kuna nõia-tohter oma kaasalastega ringi teiselt poolelt täidab. On tema ennast selleks küllalt waimustanud, siis wiskab tema ennast järsku maha ja roomab kartlikkude istujate poole. Tema tahab „nõida“ wälja nuuskida. Muidugi läheb see temal ikka korda. On tema sedawiisi süüdlase leidnud, siis ei ole enam muud waja, kui seda piinata, kunni tunnistab, ja piinamiseks on mitmesuguseid riistu. — Sagedast tarwitatakse süüdlase leidmiseks ka nendanimetatud ordali-aid, Jumala-kohtumõistmist. Sierra Leona maakondas tarwitatakse enamist üht jooki, mis wiha-wee (Bitterwasser) sarnane on ja „punane wesi“ nimetatud saab. Kui kellegi peale nõiduse eht warguse pärast kaebatud on, siis tõutab tema oma süüst lahti tunnistamiseks „punast wett“ juua. Kaebtuse-alast noomitakse enne, oma süüd tunnistada. Siis lastakse teda oma suud weega loputada, et tema selles üht rohtu „punase wee“ wasta peita ei wõi. Siis piab tema üht tüki koola-pähklat alla neelama ja selle peale antakse temale tähendatud jooki sõnsast kõrwitsast, mida Afrikas ülepea pudelite asemel tarwitatakse. Kaheksa, üheksa, kümme, kaksteistkümmend korda piab tema seda jooki järges ja nii ruttu alla neelama, kui seda ikka peale kõrwitsatoore sisse kallatakse. See jook ajab oksendama ja näha tahetakse, kas tema koola-pähkla tüki wälja oksendab. Kui see wiiwib, siis kogunwad tema ümbrad ennast tema ümber ja tuletawad temale kõiki tema weikesi eksitusi ja süüsi meele, mida nemad mäletawad. Seal arwatakse, et „punane wesi“ ei mõju, enne kui kõik eksitused ja süüd üles tunnistatud on. Tuleb koola-pähkla tükk wälja, siis on kaebtuse-alune süüst lahti. Kui pähklatükk mitte wälja ei tule ja kaebtuse-alune joogist ära ei sure, siis saab tema selle nuhtluse alla pandud, mis kaebtuse all seiswa süü kohaline on.

---

## Kõige suurem „sarwloomade“-peremees.

Kõige rohkem „sarwloomi“ on koolmeister Seiler'il Aarburg'is, Schweiz'is, kes suure osawusega nälkjaid kaswatab ja kaupleb. Wiimasel aastal on tema 150,000 tükki neist „koduloomadest“ Prantsusmaale ja Inglismaale müünud. Nimelt sealised Katholiigi preestrid olla selle toidu peale wäga maiad. Toiduks, enamist nõgese lehti, tarwitastwad need „koduloomad“ pääwas nii palju kui kolm suurt sarwlooma.

---